

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л.
ШУПИКА

Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 1 «22» 01 2025р

Голова вченої ради,

проректор з науково-педагогічної роботи

 Олександр ТОЛСТАНОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Виробнича практика»**

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація

Рівень вищої освіти

Обсяг дисципліни

Терапія та реабілітація

22 «Охорона здоров'я»

227 «Терапія та реабілітація»

227.01 Фізична терапія

другий (магістерський)

90 год / 3 кредити ЄКТС

Робочу програму освітнього компонента «Виробнича практика» розроблено на основі освітньо-професійної програми 227 «Терапія та реабілітація», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація».

РОЗРОБНИКИ:

Олександр ВЛАДИМИРОВ завідувач кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Юлія ЧУМАК асистент кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, кандидат медичних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ольга КОВАЛЕНКО завідувачка кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги НУОЗ України імені П.Л.Шупика, доктор медичних наук, професор

Володимир СОВА медичний директор з поліклінічної роботи Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ» МОЗ України

Гарант ОПП

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини. Протокол № 20 від 19 грудня 2024 року

Завідувач кафедри професор _____ **Олександр Владимиров**

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради медичного факультету, протокол № 1 від 15 січня 2025 року

Голова ВРФ професор _____ **Ольга Процюк**

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____
Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____
Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____
Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Зміст

1. Опис освітнього компонента.....	5
2. Місце, мета та завдання освітнього компонента.....	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти освітнього компонента.....	6
4. Компетентності, які дає можливість здобути освітній компонент.....	7
5. Розділи практики	7
6. Самостійна робота.....	9
8. Перелік питань для підсумкового контролю	10
9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання.....	11
10. Рекомендований бібліографічний список.....	12

1. Опис освітнього компонента

Освітній компонент «Виробнича практика», є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Терапія та реабілітація» спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Загальний опис освітнього компонента подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика освітнього компонента			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»		
Спеціалізація (за наявності)	227.1 «Фізична терапія»		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90 годин		
Кількість кредитів	3 ЄКТС		
2. Характеристика освітнього компонента за формами навчання			
	очна денна	очна вечірня	заочна
Рік підготовки	2	-	-
Семестр	4	-	-
Лекції	-	-	-
Практичні	-	-	-
Семінарські	-	-	-
Лабораторні	-	-	-
Самостійна робота	-	-	-
Вид контролю	Диф. залік	-	-

2. Місце, мета та завдання освітнього компонента

2.1. Місце освітнього компонента в освітній програмі

Виробнича практика здобувачів освіти другого року навчання за спеціальністю «Фізична терапія» спрямована на формування загальних і фахових компетентностей відповідно до Стандарту вищої освіти МОН України та забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичною діяльністю в умовах закладів охорони здоров'я. Реалізація практики на основі компетентнісного, практикоорієнтованого та доказового підходів сприяє досягненню програмних результатів навчання й підготовці здобувачів освіти до подальшої професійної діяльності у сфері фізичної терапії.

2.2. Мета освітнього компонента:

Формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та професійних компетентностей, необхідних для самостійного виконання складних професійних завдань у сфері фізичної терапії, шляхом інтеграції теоретичних знань із практичною діяльністю в умовах закладів охорони здоров'я та реабілітаційних установ.

2.3. Завданнями виробничої практики

Завданнями виробничої практики є забезпечення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта, застосовувати сучасні методи оцінювання функціонального стану пацієнтів, планувати, реалізовувати та коригувати індивідуальні програми фізичної терапії з урахуванням принципів доказової медицини та міждисциплінарної

взаємодії.

2.4. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента (міждисциплінарні зв'язки)

Виробнича практика ґрунтується на результатах навчання, здобутих під час опанування дисциплін професійної та науково-практичної підготовки, зокрема: анатомії та фізіології людини, патологічної фізіології, біомеханіки, клінічної кінезіології, основ фізичної терапії, лікувальної фізичної культури, масажу, методів функціонального оцінювання, та є основою для подальшого вивчення дисциплін, пов'язаних із міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ), спеціалізованими методами фізичної терапії, клінічною та науково-дослідною діяльністю.

3. Результати навчання, які дає можливість досягти освітній компонент

Відповідно до освітньої програми 227 «Терапія та реабілітація» вивчення освітнього компонента «Виробнича практика» повинна забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

РН 01 Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

РН 05 Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функції, активності та участі.

РН 06 Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 07 Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.

РН 08 Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.

РН 10 Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.

РН 11 Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

РН 12 Реалізовувати програму фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як індивідуального реабілітаційного плану, відповідно до наявних ресурсів.

РН 13 Контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів в межах програми фізичної терапії та окремих занять.

РН 14 Коректувати перебіг виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів та динаміки стану пацієнта.

РН 15 Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншим фахівцями.

РН 16 Вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства.

РН 17 Взаємодіяти з адміністративними та управлінськими структурами, інформаційними ресурсами з метою адвокації професії, впливу на політики та стратегії розвитку фізичної терапії, що спрямовані на задоволення потреб окремих осіб та громади в Україні

РН 20 Планувати та здійснювати особистий професійний розвиток, сприяти професійному розвитку колег.

РН 23. Створювати та реалізовувати програму фізичної терапії осіб з мультисистемними

ускладненнями у разі уражень опорно-рухового апарату та нервової системи, зокрема після бойових травм.

4. Компетентності, які дає можливість здобути освітній компонент

Освітній компонент «Виробнича практика» дозволяє набути здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних з ними функцій, активності та участі пацієнта за біопсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп з обмеженнями повсякденного функціонування, із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 05. Здатність безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

СК 06. Здатність провадити професійну діяльність в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.

СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.

СК 13. Здатність обстежувати, складати, пояснювати та реалізовувати програму фізичної терапії осіб з мультисистемними ускладненнями у разі уражень опорно-рухового апарату та нервової системи.

СК 14. Здатність обстежувати, складати, пояснювати та реалізовувати програму фізичної терапії у разі наявності різноманітних захворювань дітей.

СК15. Здатність обстежувати, складати, пояснювати та реалізовувати програму фізичної терапії у разі наявності різноманітних уражень у осіб похилого віку.

5. Розділи практики

Виробнича практика здобувачів вищої освіти другого року навчання за спеціальністю «Фізична терапія» структурована за модульним принципом і складається з двох змістових розділів: розділ №1 «Організаційно-діагностичний етап практики»; розділ № 2 «Функціональне

оцінювання та планування фізичної терапії»; розділ № 3 «Реалізація, контроль та корекція програм фізичної терапії».

Кожен розділ є логічно завершеною та відносно самостійною частиною виробничої практики, опанування якої передбачає виконання визначених практичних завдань, ведення облікової документації та підсумкове оцінювання результатів практичної діяльності здобувачів вищої освіти. Змістовне наповнення програми освітнього компонента у таблиці 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Розділ № 1 «Організаційно-діагностичний етап практики»		
1.1.	Введення в практику та адаптація	1.1.1. Структура закладу охорони здоров'я та відділення. 1.1.2. Етика та деонтологія у роботі з пацієнтами та персоналом. 1.1.3. Правила внутрішнього розпорядку та техніки безпеки.
1.2.	Документація та первинна комунікація	1.2.1. Робоча документація фізичного терапевта. 1.2.2. Технологія збору анамнезу життя та захворювання. 1.2.3. Навички ефективної комунікації з пацієнтом.
Розділ 2. «Функціональне оцінювання та планування фізичної терапії»		
2.1.	Вступ до виробничої практики. Первинне обстеження пацієнта/клієнта. Функціональна діагностика.	2.1.1. Ознайомлення з базою практики, правилами внутрішнього розпорядку та технікою безпеки. 2.1.2. Роль фізичного терапевта в міждисциплінарній команді. 2.1.3. Етичні та правові аспекти професійної діяльності. 2.1.4. Збір анамнезу та аналіз медичної документації. 2.1.5. Оцінювання функціонального стану пацієнта. 2.1.6. Визначення реабілітаційних проблем і потреб. 2.1.7. Використання стандартизованих шкал і тестів. 2.1.8. Оцінювання рухових функцій, балансу, ходи. 2.1.9. Інтерпретація результатів обстеження.
2.2.	Формулювання цілей фізичної терапії. Планування програми фізичної терапії	2.2.1. Визначення коротко- та довгострокових цілей. 2.2.2. Узгодження цілей з пацієнтом/клієнтом та командою. 2.2.3. Документування реабілітаційних цілей. 2.2.4. Вибір методів і засобів фізичної терапії. 2.2.5. Обґрунтування плану втручання. 2.2.6. Планування дозування та етапності реабілітації.
Розділ 3. Реалізація, контроль та оцінка ефективності фізичної терапії		
3.1.	Реалізація програм фізичної терапії. Моніторинг стану пацієнта та корекція програми фізичної терапії.	3.1.1. Проведення занять з фізичної терапії. 3.1.2. Адаптація вправ до стану пацієнта. 3.1.3. Забезпечення безпеки під час втручань. 3.1.4. Поточне оцінювання реакції пацієнта на втручання. 3.1.5. Виявлення ускладнень та небажаних реакцій. 3.1.6. Взаємодія з лікарем та іншими фахівцями. 3.1.7. Аналіз результатів проміжного контролю. 3.1.8. Внесення змін до плану втручання. 3.1.9. Обґрунтування корекції програми.

3.2.	Оцінка результатів реабілітації. Професійна документація та самостійна діяльність	3.2.1. Підсумкове функціональне оцінювання. 3.2.2. Аналіз досягнення поставлених цілей. 3.2.3. Оформлення висновків щодо ефективності фізичної терапії. 3.2.4. Ведення щоденника практики та звітної документації. 3.2.5. Самостійне виконання професійних обов'язків у межах компетенцій. 3.2.6. Професійна рефлексія та самооцінка діяльності.
------	--	---

6. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг годин
		Очна (денна) форма
1.1	Структура закладу охорони здоров'я та відділення.	3
1.2	Етика та деонтологія у роботі з пацієнтами та персоналом.	3
1.3	Правила внутрішнього розпорядку та техніки безпеки	3
1.4	Робоча документація фізичного терапевта.	3
1.5	Технологія збору анамнезу життя та захворювання.	3
1.6.	Навички ефективної комунікації з пацієнтом.	3
Усього за розділом I		18
Розділ 2. Функціональне оцінювання та планування фізичної терапії		
2.1.	Ознайомлення з нормативними документами бази практики, посадовими обов'язками фізичного терапевта	3
2.2.	Опрацювання медичної документації пацієнтів (анамнез, діагноз, призначення)	3
2.3.	Аналіз результатів функціонального оцінювання пацієнта (рух, баланс, хода)	3
2.4.	Формулювання коротко- та довгострокових цілей фізичної терапії	3
2.6.	Підготовка індивідуального плану фізичної терапії	3
Усього за розділом II		18
Розділ 3. Реалізація, контроль та оцінка ефективності фізичної терапії		
3.1.	Ознайомлення з нормативними документами бази практики, посадовими обов'язками фізичного терапевта	3
3.2.	Аналіз проведених занять з фізичної терапії	3

3.3.	Оцінювання динаміки функціонального стану пацієнта	3
3.4.	Аналіз ефективності та корекція програми фізичної терапії	3
3.5.	Оформлення професійної документації (щоденник, звіт, висновки)	3
3.6.	Професійна рефлексія та самооцінка результатів практики	3
Усього за розділом III		18
Усього самостійної роботи		54

Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проєктів з дотриманням норм академічної доброчесності:

1. Формування бібліографічного списку використаних джерел за ДСТУ за наданою темою (модуль 1);
2. Підготовка анотації дослідження з вказуванням всіх категорій та методів за запропонованою темою (модуль).

8. Перелік питань для підсумкового контролю

Розділ 1

1. Які основні нормативно-правові документи регулюють діяльність фізичного терапевта в Україні?
2. Опишіть типову структуру та функції відділення фізичної реабілітації в закладі охорони здоров'я.
3. Назвіть основні принципи професійної етики та деонтології при роботі з пацієнтом та його родиною.
4. Який зміст та призначення основної робочої документації фізичного терапевта (карта пацієнта, щоденник, звіт)?
5. Опишіть алгоритм первинного контакту та збору анамнезу життя та захворювання.
6. Які види комунікативних бар'єрів можуть виникати з пацієнтом та як їх подолати?
7. Які критерії оцінки безпеки навколишнього середовища для пацієнта та терапевта на робочому місці?
8. Назвіть основні заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій в кабінеті фізичної терапії.
9. Які етапи адаптації студента до умов виробничої практики? Ваш особистий досвід.
10. Оцініть власну ефективність комунікації під час практики та назвіть аспекти для вдосконалення.

Розділ 2

1. Функціональне оцінювання та планування фізичної терапії.
2. Роль фізичного терапевта в системі реабілітаційної допомоги.
3. Принципи функціонального оцінювання пацієнта за біопсихосоціальною моделлю.
4. Методи збору анамнезу та аналізу медичної документації.
5. Оцінювання рухових функцій, балансу та ходи пацієнта.
6. Використання стандартизованих клінічних тестів і шкал у фізичній терапії.
7. Формулювання реабілітаційних проблем і потреб пацієнта.

8. Визначення коротко- та довгострокових цілей фізичної терапії.
9. Планування індивідуальної програми фізичної терапії.
10. Обґрунтування вибору методів і засобів фізичної терапії.
11. Документування результатів первинного обстеження та плану втручання.

Розділ 3

1. Реалізація, контроль та оцінка ефективності фізичної терапії.
2. Реалізація програм фізичної терапії в умовах клінічної практики.
3. Безпека пацієнта під час проведення фізично-терапевтичних втручань.
4. Методи поточного та етапного контролю функціонального стану пацієнта.
5. Оцінка динаміки функціонального відновлення.
6. Корекція програми фізичної терапії залежно від реакції пацієнта.
7. Методика 6-хвилинного тесту ходьби.
8. Методика оцінювання функціональної незалежності (FIM).
9. Методика шкали балансу Берга.
10. Методика візуальної аналогової шкали болю (VAS).
11. Методика DASH (обмеження функції верхньої кінцівки).
12. Аналіз ефективності фізично-терапевтичних втручань.
13. Ведення професійної документації фізичного терапевта.
14. Етичні та правові аспекти професійної діяльності фізичного терапевта.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: диференційований залік.

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Сума балів	
		ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я
	Диф.залік	100 балів	200 балів
А (відмінно)	відмінно	90 - 100	170 – 200
В (дуже добре)	добре	82 - 89	155 – 169

С (добре)		75 - 81	140 – 154
D (задовільно)	задовільно	68 - 74	125 – 139
E (достатньо)		61 - 67	111 – 124
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	35 - 60	60 – 110
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

10. Рекомендований бібліографічний список

Нормативно-правові акти

1. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. № 1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> (дата звернення 05.07.2023).

Основна література

1. Біла Книга з фізичної та реабілітаційної медицини в Європі. Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. No2, 2018.

2. Зміна No 1. Національний класифікатор функціонування. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022, Видання офіційне, МОЗ України, Київ 2023. 7 с.

3. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (мкф) у практичній медицині. Андріюк Л.В., Задорожна Б.В., Лабінський П.А., Негрич Н.О. 2023 р.

4. Національний класифікатор функціонування. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022, Видання офіційне (в одному томі), МОЗ України, Київ 2022. 226 с.

5. Dmytro S. Voropaiev, Iryna A. Brizhata, Oleksandr S. Stepanenko, Nataliia V. Petrenko. Particularities of Multidisciplinary Approach in Physical Therapy. Acta Balneologica. 2022. 64(1):77-82

Додаткова література

1. Вакуленко Л.О., Клапчука В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. - 371 с.

2. Воропаєв Д. С. Основи фізичної реабілітації (загальна характеристика засобів фізичної реабілітації) : навч. посіб. / Д. С. Воропаєв, О. О. Єжова. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 72 с.

3. Герцик А. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик. - Львів : ЛДУФК, 2018. 388 с

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. ЗУ «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється не рідше одного разу за навчальний рік. Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється перед початком навчального року із обов'язковим зазначенням у протоколі засідання кафедри.